

An Stoc

Tomář o málle vā ēup i n-eagář.

leáðar I. uim III.

peáðra—márta, 1918.

vā pígin a luac.

An Saoğal.

Sála.

An duine a bior a' faipear ari an nsgaor ní cuipre ré riol agur an té bior a' riop-féasaint ari na ngealda ni bampre ré an fósgář. Vā mbeao rinn a' faipear ari an nsgaor ní pacamuir ari agard leip an obair reo. Tá an faoğal ruammeac pā látair ac ir seappi ó bi ré a' reordeao gaoři so tpean agur ir doča nač fada ari so férde ré mašála. O bi rúnn a dul ari agard agur suj bualteamap an bocar ni fullfreamuio agur ni pacamuir ari scul vā mbeao ré ma fneacra férde. Leamfamuir von tpeoir éeana ari gilleao ná locad ni déanfamuir so gennid opain. Nil rúnn agur ni paib rúnn ariam díe na dočar a déanam do feap énearta ari bocar vā bpuil ixtis iorí ceitpe cuanta na héipeann ari an méir atá le déanam agamn fpeartal vó.

Ni paib ré v'ntim agamn ariam cup ixtas ari gno aonduine ac áðbar léigteopeac a' tadaip vā Saeđil, agur ipé a lašad ir cíj v'nd-ran cead a bocar ari a bprápeap rém a cup i seoir san aonduine vā mbacar.

An fírinne.

Ari dealac eile tá ré párote sup ophraig via do duine an cit a leigean taip. An té a mbeao fep le rábail nō coince le seappar aige níoró e an t-am ab feappi vó bualao amac m' éadañ ra scic. Ir maiř gac puro a fpeartal ma am rém.

Sin é feapact agamne leip an bprápeap reo. Ir iomða puro atá le páo agamn nač n-abrásamuir pā látair ac fampamuir le foigio agur le réan. Innreocamuir an fíinne má fíeadamuir agur mup bpráteao ní innreocamuir vada. Ni iappamuir aonduine a cup amuđa. An té gnoř vpráes cuipreann ré a lán vadoe amuđa ac bionn oíread reacmair ari rém vā báppi ir bior ari cuio ari bocar munntip a bior aig fíteact leip. Ir fínde a pacar an fíor na an vpráes. Imceocar an vpráes ari neam-ni ac rearfaro an fíinne.

comaireaca breađaca.

Bi comaireaca ra tip reo tamall o fom agur tá cuio ari ann fóř. Sileavář so ndeanfaroir sárga móř le cant agur fileadar so ndeanfaroir le breađa i. Sileavář so scuipfeoir bualao mullós ari an Sarana le n-a rún a ceilt, má b'fioř. Ba deacair rím a déanam. Bi reipean ma mágirtip ari a scelpti rím. Le bocar a' cup bualao mullós ari vadoe eile agur a' bant bprábaige vioř an tám nář fíeo re a sepeacat leip an lám ládirí, reao rúnn re bonn vó rém agur a cup re leiteao faoř rém.

Bi ré fánač aig Éipeannais a bocar ari a scomórtar leip na bocar aig iapparo

meallaó a bant ari. Bi Domáll o Conaill i bpráe ma tpeoiridé ari na Saeđil. Bi ré ma camteoiri mat. Vā i a ceipto a bocar ma camteoiri mat. Ir ari a bi a teact fuař i dtúr a faoğal.

Sil ré bualao mullós a bualao ari an Sarana le cant agur le cup i scéill. O'abruisead ré sup teaptuis o na Saeđil a bocar ari an scéapt ac náp teaptuis uatu a bocar dealaigte amac o uačtarańtac ná o copón Sarana. Niop támis an vā nór le cente. Ir ari maiř le Saeđil, map fil ré, a rúnn ré an vpráes rím. Bi fíor aige ma cpoide ixtis nář mat le Saeđil a bocar faoi uačtarańtac an tSaranais ná pā n-a leattrom. Bi fíor aige nač bpuil ré ve návúp ná ve manac in duine ari bocar sup mat leip bocar pā fmact ná pā uačtarańtac duine ari bocar eile ac an té a bpuil cion aige ari agur an té a bpuil munisim agur taobhao aige ari. Bi fíor aige nář fuař ariam ari talam na héipeann ari Saeđil a paib cion aige an Sarana, agur nář taobhao aonduine ari i agur nač paib ré ma páirt ac an té a fil balačtai a bocar aige uaci.

Lám ládirí.

Bi o Conaill bprágač ra méir sup leis ré ari rém so mbeao ré párta páriteacar ari bocar bocar le Sarana. Niop cupi rím an Sarana amuđa. Bfértořiř sup cupi o Conaill partíor ari dealac eile ari le go mb'egim vo gilleao vó ac ni le camc e. Ac cupi ré Saeđil ari meapball. Gilleann an Sarana nuař a cairtear ré gilleao; gilleann ré von lám ládirí agur ní vo camc. Ni paib ari mat vā fíanař rím ari na Saeđil. Bfearp vā Domáll o Conaill a páo amac vpráeac má ré bi uaro if supb e. Eipe a bocar dealaigte amac glan earrapta o Sarana agur a bocar ma piogač ari a hagair rém. Ni vionn ari mat ari an bpráeis—ná ari topar a bpuil mat ann. Ořas reipean Eipe bprágač agur Sarana i vpráe.

feisireact.

Cup papnell veip taip rím ari rém. Dubairt reipean má bi aonduine ná ari vpráeam ve munntip na héipeann i vdon ceapt a bant amac le tvoři ari a rón ná ari ari dealac eile nač paib loet aige rém ari an fíéal agur nač scuipfeoir ré ma agard. O'íappi ré ari munntip na héipeann veic mbliadna rpář a tadaip vó agur mup mbeao faořfáct na héipeann abale leip pā camt an acaip rím dubairt ré go bpráfpař ré párpluméiro ná fíor Sarana ma viori so vtiocraf ré abale so héipinn agur so bpráfpař ré tpeoir na n-Éipeannais aig vadoe éigim eile. Ni bpuair ré an rpář ariam. Niop gáll via vó-ran rím na v'cip. Sáll ré von tSarana ra méir so ndeaca ré anonn cuige agur sup amduis ré sup ari a lám a bi. Na vaitini a támis ma viori gilleao

tuitleam von tSarana. Buařeadar rpář cígs mbliadna pícead agur ní buařeadar éavář. Buařeadar puro. Buařeadar déipce vā curio rém v'cipunn oñ Sarana agur v'fan an feap-if-báppi aige-pan le n-a poca a déanam teann. O'íappi ríad ari an Éipeannais a bocar viliř von tSarana agur so bpráeado ré luac faořtaiř éigim uaro le linn am. Bi fíor ari sup vpráe an Sarana gac gáll vā vduis ré uaro ariam com luat agur v'feil rím vó agur so bpráeado ré ari e. Agur vpráe. Bi fíor ari nač vtiubpráe an Sarana ari ceapt v'cipunn ac an puro a cínpreead ari. Sil fúrmóři na vduome sup a' cup i scéill a biorář leip an scaint a bi ari agur so scuipfeoir bualao mullós ari an Sarana. Ir corpmai nář ead ac v'cipiř. An lá a o'íappi na membepr Éipeannais ari munntip na héipeann a dul amac ari tvoři ari rón an tSaranais cuigeadoř-pan an fíéal ní b'feapp. Tá ré párite sup a gniomárt a arneocar tá an duine agur sup ari a tórao haitnígcear an chinn. Ni paib ari topar ari an bpráeis ná ari an scomáile bprágač ac tórao fíor. Ba cráobh san pat an cráobh Éipeannais i vpráe (nó párpluméiro) Sarana agur ni paib le déanam leí ac a gaepráe le fánař.

SRÁD-TÍRE.

Tpeoiridé ari bocar a cíperear comaireac ari munntip na héipeann a bocar viliř do piogač ná vó vpráeam ari bocar eile ac amáin v'cipunn agur do munntip na héipeann ní tpeoiridé vlipteanac e. Nil Eipe i vpráit le piogač cípereac ari bocar eile i n-agard a tola. Vā mbeao rí i vpráit le tip ná le piogač comígeac

tabair an tús von munntir
a bpuil fuařeadar ari sa
: : : : : STOC. : : : :

ari an domán vā toil ná vā vdeom rém v'fíeadar rí bocar viliř von páriteacar ná von cumann. Ac nil rím piactanac aice faoř látair mup nač bpuil an cumann ann. Ni mó ná rím tá an vdeom ná an toil. Duine ari bocar atá viliř v'cipunn amáin ve cipta an domán pā látair ir fíor-Éipeannais agur ir vadoe de Clanne Saeđil so fípmneac e. Duine ari bocar atá i n-Éipeannais ná vdeom ná ari mat ann. Seo é an faoğal a cípocar e. Seo é an faoğal a scáife ré a cípa a cup ari ari talam tipim i vtaobh éigim ful vā fíuabaird an tuile móř le fánař e. Ni tis le aonduine reipbíř a déanam do vā mágirtip. Niop fíeo fíeo ná vadoe a déanam ariam o tús an tpráogair agur ní déanfaroir—so lá an bpráe. Fíeo ari bocar a cíperear comaireac ari Saeđil Eipe a tpeigean ná munntip na héipeann a cup i scóm-tubařt ari mat le Sarana ni fíeo vlipteanac von tip e. An fíeo a

cúiseas a anam fém i gcomhluait ap
fion na tíre ré an treibhíre ceapt é.
An muintir atá tilif ó Éirinn rá látaip
riao a bhean i mbun na tíre ra rosgal
atá iomáin amach, agur if dóibh if cóní
fín. Uimír bheas iad i gcomórtar le
cumáct Sarana, agur if ceapt dóibh a
beit tilif, tiligteanac óa céile. Uimír
no-bheas iad ac má leanann riao don cóní
agur má fearann riao uilis apí an
sceapte beiró leo.

MAILI NI MAOI EOM.

I.

"A' dtiocfa 'baint an aithinn liom,
A' Maili Ni Maoil Eom?"
"Tiochainn if óa ceangal teat,
A cuio den traogal 'r a rtóir.
Tiochainn-re un an Áiríunn teat,
If ni le spáid óon beannacht é,
Ac map fáil go mbeinn a' bheacháin opt,
A ógánaig, ó."

II.

"A' dtiocfa fán gcoill chaothair liom,
A' Maili Ni Maoil Eom?"
"Ceapt a bheimir a déanam ann,
A cuio den traogal 'r a rtóir?"
"Baint udall te bhearráin gheasán
If a' manaoir le na céile
If a' pinne ap talcaí gléiseal'
So n-éigísead 'na ló.

III.

"A' dtiocfa ap cul a' teampuill liom
A' Maili Ni Maoil Eom?"
"Ceapt a bheimir a déanam ann
A cuio den traogal 'r a rtóir?"
"Ag éirteacht le vantaipact
Minicteáin galla,
If map fáil go mbeinn i gcleamhná
Le plúp na mbán óg."

IV.

Cuadar ap cul a' teampuill lei,
Mo cùis mile bhpón!
Sír ri sup le spáid vi é,
Mo cuio den traogal 'r mo rtóir.
Óigilis mé fém riur uipri,
'S tappains mé amach físan uipri,
If leig mé fáil a chroíde lei
So largai a bhpós.

Tappains mé amach mo físan uipri
If leig mé fáil a chroíde lei,
If fin é an cleas if cládára
Óa noeachna mé fiúam fór.

V.

"Ceapt fin tá tú a déanam,
A ógánaig, ó?
Ceapt fin tá tú a déanam
A cuio den traogal 'r a rtóir?
Leig m'anam liom, if ná déan fin,
If ni círfe mé eileamh corcáe opt,
If fuaibhlínn na reacáit niosact
Le do leabán óg."

VI.

Táinig Maili bán ap cuairt agam
Óa usáip foim a' lá,
Leig ri a béal anuas opm
If ba fuaife é 'ná an bár.
"An 'do coilaod 'tá tú, a buacail?
If mian duit fearta ghuairéact,
Táinig a' teact anuas opt
Fa' Maili Ni Maoil Eom."

VII.

"Cén caoi a bhpil do máicín,
A ógánaig, ó?"
"Tá ri buadáraea cráidte
If beiró le n-a ló.
Tá ri buadáraea cráidte
If ni hé fin fém if cap lei,
Ac mé 'bul ra gcearc amáireas
Fa' Maili Ni Maoil Eom."

Ni hé fin fém if cap lei
Ac a duacaillín ciúin mánla
Béar a dul ra gcearc amáireas.
Fa plúp na mbán óg.

If seappt o b' trácht if na páipéarai ap
leaganácaí an amhrán seo tuar. If mar
seo a fuair mire é i gComamara ó bhear
Si Sile Ni Cloicheartais (Eanac
Meath) a tuig dom é. Tá óa
ceapama ann nac bpacar i gcló ná i
rgníomh fór. Má tá leagan eile ag
léigteoirí ap bit aip cúiseas cugainn é
agur círfeas i gcló é. Don duine ap
bhpéidte leir ceann ap bit ná de na rean-
amhrán a fábáil ba cónaí dó a cónaí riur.
Tá go leor aip fór i mbéal na ndaoine.
Ac if seappt go mbi riao cailte mura
scuireas cló optu san moill.

TOMÁS Ó CEALLAÍS.

COGAD AGUR FAIPÉARACT

Níl focal i mbéal na ndaoine fá látaip
ac cogad—cogad dears agus le do toil.
Dubaírt an feair a pháist an trómpa maro
aige gur ab iondáin cimeál ceoil bior ann.
Ap an scuma ceadna if iondáin cimeál
cogad bior ann ac céibh áil liom dá
scéimh agur da gcuip le céile.

Lá den traogal ní pháist fíor agam cearp
é cogad ac go mb' ughaor fáitcér é. Map
riúd ton feair tuig téampa i Sarana sup
cúiseas ap bhuac coileán é n' feair fáipe.
Ni pháist hám na hám den bheala aige síd
go ndéanfaid beagán na gnotas dó. Ni
pháist aip aict, com luat agur du leap dó
go pháist an bhuac ap tí cupi de, "War up,"
a pháid na fean-blaod agur leisfeadh lucht
an coileán leo fém. Táinig lá bpeás bog
aip agur dár nódig fém bionn an mio-
tarad ann. Le teann uathair, clír an bheala
ap mo duine bocht agur ní pháist aige le
fuaigait ac "cogad a thabhair." Cearp
ré go pháid an bheam cior ó contubairt
leir na fochara fin. Aict mo leán!

Indui fém tá a lán ap fud na tíre seo le dall-
mullóid vo cónaí ap an bheal glic, fáiteallac.
Tá an faipéaraid agur an cneámaire ag
riop-cainnt agur ag teact un cinn: tátar
ag bheil buntairte ap fómhar na ndaoine.
Bi ag éirteacht le faipéaraid ap roghnam
agur if ait uairde "an glas do caitéam"—
if portamail uairde bheaga do caitéad.
Cloicheap é ag cainnt ap a ndéanfa ré
fém agur a bheam—ceaptu dubairt ré
fém agur ceaptu dubairt ré riúd. Muna
mbi an Réadmonta ac tár an gseil, beiró
ré ina bheiréad—san cainnt ap fíoradóir
móir bheala a' Dóirín, ap buacail riopa
na níltac ná ap cábóig mísneacha do
muintir Conchubair. (Tae pae!).

Famic an "páipéirín ruad" suaraí
atá i n-aimmeas AIRSIOD, appa
earbog cnearta caol-amharca. "Cogad
dears i néipinn," appan cneámaire agur
ndaoine dalla glic ag tabairt áitro ap.

Páirt dá mi-ád go ndéanann fúrmóir na
ndaoine aitris ap an dall glic fém. Beiró
an rosgal rocas aip dár leo fém act
leanún do fompla an fír úd. Leir seo
éigíseas an anaíam: go ndéanann an tuata
rónnta map gnior an feair glic agur go
ndéanann an feair glic do péip dhois-
fompla na ndaoine díri nac bhpil aip act
"contubairt cogad i néipinn."

Faipéaract if cionntac le miortáid an
fír úd agur if ar Sarana don faipéaract ó
cúir. I Sarana atá "Dia bheas" na
bfaipéaraid fá látaip agur if cumaraí
clíre an duine é. Téampa seappt ó fom,
ni pháist ann act cratáilín beas meirgeas
a dul tarb a-buil luét orbhe, a baoine
agur a bheam. Toiris ré aip ag cainnt
agur ag cainnt: agur toiris a bheam ag
cup leir. Do féidir ré fá an tuata agur do
meall ré an t-amadán agur toiris ré fém
a faipéaract. Tuig ré céard é topad
agur taipé na faipéaracta fá nocht go
bhpil tír agur talam inbui i n-eocair a
láimé.

Ni móir linn dó meirgeas an caoi bhpil
an gáipleos Cimbreach ag fár do tuig fin
i n-ap mears agur i map feamair misne
in

MA BIONN TÚ AG CEANNAC
EARRAID ATÁ ÓA BUAGAIRT
SA STOC, ABAIR SUR SA STOC A
: CONAIC TÚ AN FUASRAID.

A bpoaca ag cneámaire na tíre seo le dall-
mullóid vo cónaí ap an bheal glic, fáiteallac.
Tá an faipéaraid agur an cneámaire ag
riop-cainnt agur ag teact un cinn: tátar
ag bheil buntairte ap fómhar na ndaoine.
Bi ag éirteacht le faipéaraid ap roghnam
agur if ait uairde "an glas do caitéam"—
if portamail uairde bheaga do caitéad.
Cloicheap é ag cainnt ap a ndéanfa ré
fém agur a bheam—ceaptu dubairt ré
fém agur ceaptu dubairt ré riúd. Muna
mbi an Réadmonta ac tár an gseil, beiró
ré ina bheiréad—san cainnt ap fíoradóir
móir bheala a' Dóirín, ap buacail riopa
na níltac ná ap cábóig mísneacha do
muintir Conchubair. (Tae pae!).

Aict mo bheamair! céap fágair "na
páipéir?" Déanamair comártá na epríe
do ghearradh i stóras. San bacáid leir na
litriéas, le teartar ná gseal fá fcauan,
leis bheiréamair na bpáipéar fém ap
cuprait an traogal: "For ourselves,"
aictiú lúdar an cléite "we have always
advocated." "Condemned in strongest
terms," aictiú ceann eile. . . . . "Rainbow chasing," . . . . "Our
army." . . . .

Má tá an rosgal na bainne neamhar agam
i néipinn if deapára nac Sinn fém if cionntac
amach, r' amach.

AN BEIRNEAC.

AN RSEAL DEIRID

a fágair,
miceál ó maille
("Diarmuid Ó Donn")

NAOI NGÁBÁDÓ AN GIOLLA ÓUIÓ

le fágair ó
comhlucht oideacais na
néireann,

89 Spáid Talbot,
Baile Átha Cliath.

ÓA SGILLING (Glan) a luac.

"Cogad dears i néipinn," appan cneámaire
leir an ghearradh atá i ndéanair na
véite. Tá an chroíde tréartha gan láná-
mairi aorpa a bhpil a mbailiú rosgalta—
dualgair a ghearradh agur a ghearracta
—ag dul eacu agur coilaod na horde.
"Dháil ice go-sárdh seo!" ap ríad-ran,
nár bhpáir cura na ghearradh agur ap cul
na gáibhle a' déanam caonac-liat céad
uair ná irtis ran mbaine bhpáid cónaona.
Mo chruas iad! Ca bhpil na píoraí buiré?

EALADA 1 nGaeðilis.

II.

An té a cuireas poimé focal ealaðanta do cumadó ar an nua, ní mór do eoláir ar an ealaðan comairt le eoláir ar an teangaird. Ní mór do b'riog na b'focal do cuirgeant go beart agur eoláir do beart aige ar an gcaoi a n'feadhnaid a leictroi o'focalib i teangstaðaib eile na haimripe reo agur ar an achrusád do cuireas rean-Gaeðil ar na focalib iaraðta támh ipteac fa nGaeðilis ar teangstaðaib eile.

Ir féríor focal nuada do cumadó ar thí caoi:

1.—Com-focal do déanam o'focalib atá ran nGaeðilis ceana no iorbaill do cùp leobta, m.f.: miondúpacán (mion-dearc - éan), gútán (gut - éan).

2.—Sean-focal atá imteigte ar gnátráid o'airdeocam agur ciail nua do cùp leobta, m.f.: aiblénit.

3.—Focal do tarrpains ar an Larom nò ar an nGaeðilis agur cùnt Saeðealac do cùp optu. Sim é an ní a minne ari rinnipír ar vteacat doon creideam Crios-tarðe ipteac i n'fírin. Ní pair focal acu ag baint leir an gceideam rm. Ir amhlaid do glacad leir na focalib Larone. Damað na iorbaill diob. Fágad litreaca amac. Cuireas achrusád ar na conponaib agur ar na gútarib. Rinnead allcúp litreac amannta .i. minnead malairt idir thá litri fa b'focal go vteac map gnícheap so minic i nGaeðilis na haimripe reo, m.f.: "míre" i leabaird "míre," "maplae" i leabaird "malpaec," thí. Ir ar an gcaoi rm a minnead "fágad" de "sacerdos," "earbos" de "episcopus," "airgeann" de "offerenda," thí.

Tá caoi a haon ar riabal ag Saeðmácaib an Laoi móru cé go mbionn an focal iaraðta fheirim acu. Ir minic an da focal i n-úráid acu .i. com-focal ar an teangaird útcair agur com-focal ar teangaird iaraðta, m.f.: "fernspreecher" (.i. cian-camntedóir) agur "telephone"; "sauerstoff" (.i. rearb-áðbar) agur "oxygen"; "wasserstoff" (.i. uirge-áðbar) agur "hydrogen," thí. Ar noul do gléar nò juro nò rmaimead nua ipteac ran thí, ir ionndúail an focal iaraðta, m.f.: "telephone," do beart ar vtrúp i mbéal na n'focal do cumadó airt le ealaðan an leigir do cumadó.

(Leanfar de reo.)

SEASÁN Ó MAC ENRÍ.

NA CRÉATÚIR.

Ir ionndúamair go mbionn páirti focal arbó m' gac son ait ait doar liom fém ní anró i n'fíripiib go vti an t-anró a b'focal do focalib iaraðta. Tá an méid rm duailte ipteac im' intinn anoir agur mé ag riabal fáirí Óile Ólá Clíat le bládhantaib focal gac uile oidee ran treactáin, nac mór, ar fead an gheimhrid. Tá ré duailte ipteac im' intinn agur mé ag b'reatnú ar an ngábhair atá le feiceál go roiléar ar gac taobh diom. Tá ré duailte ipteac im' intinn go háipte ón Satáin úd ar capaib an treanbean opm agur mé thí i Spáid Tomáir.

Dád é an caoi pair me ag dul abaire tamall searpair thí eir na Samha. Trátnóna an-fuar a b'i ann gán beart flúid agur b'i ré ag tuitim cum na hoitde. B'i cónaí móra, tróm, teoblairde opm agur searpair náib fáirí juro do b'reamain ná na thí mile de bealaic do riabal amac go vti mo teac fém ar teobrainn na catrach. Níl fíor agam fém anoir searpair do cùp in mo céann é ait if marit ir cuijmh liom go pair me ag rmaimead liom fém i vtaobh an fágair b'reagd úd "Deobhairdealt" do fágairi Ó Conaire agur me i Spáid Ó Domhnaill. Féacant thá vtrug mé conaic me bean árto 'na fearam ar an taobh tall den b'focal agur i ag riáinillig 'na cant. B'i fean-bomád palac ar leat-truaic ar a ceann. B'i an clóca ag tuitim thá gualáib agur b'i point thá gualáis le gaoit. Ba leas dom go pair ri ar meirge act níorb é rm fém an curio ba

nGaeðmáinir, m.f.: "abgang" (imteact) "eingang" (bealaic ipteac, dul ipteac); "ausgang" (bealaic amac, dul amac); "durchgang" (bealaic thí, dul thí); "aufgang" (éigse i n-áirde); "niedergang" (dul faoi); "nebengang" (cúl-úráid); "rückgang" (dul ar air, dul ar scul); "übergang" (bealaic tápt, dul tápt); "umgang" (dul timcheall, bealaic timcheall, iompró); "untergang" (dul ri, dul faoi, dul dá b'focal, fágair); "zugang" (bealaic éan): thí.

Deir Seasán Ó Donnabáin i n-a Síamhdaig, l. 341, nach dual von Gaeðilis péam-focal do com-tátaib le focalib eile agur sup beag eirceast atá leir an phágair rm. Ait, ar a fón rm ve, b'reamain ré liorta péamánta fada o'focalib agur péam-focal i n-a vtorac, m.f.: "vle-lesgair, eadair-guirde, fó-talam, im-timcheallar, timcheall-gaeppair, tim-gluairim, thí-fóillpeac," thí. Agur ba gnáir coitceann ran trean-Gaeðilis péam-focal do beart i vtorac com-focal agur an com-focal do giorraíacan i jocht ir sup deacair go minic bunaðar an focal o'airdeacáil. Deir Thurney-sen ma Síamhdaig Sean-Gaeðilge, l. 815, go mbioib amannta cùis cinn i n'fíriod a céile i vtorac focal agur b'reamain ri rompla .. "comtepecompacc," ar n-a giorraíacan ó "com-to-ep-com-no—" agur "icc." Tá go leorí romplai eile i nGaeðmáig na Sean-Gaeðilge do fágair an Canbair Ó Conaill, l. 245, m.f.: "comtúpupur" ó "com-to-air-ro" agur "net." Má b'i ir go pair ré ceadmac ag rean-Gaeðealair Péam-focal do com-tátaib go fáiríng agur na com-focal do giorraíacan ar an gcaimha rm cé an fáid nac mbéad cead ag luict cumha focal le n-áir línn. Fém an clear céadna do déanam? Do b'fúairde focal do cumadó e.

Déanfar iaraðta ran gcead alt eile ar jomnt focal ag baint le ealaðan an leigir do cumadó.

(Leanfar de reo.)

SEASÁN Ó MAC ENRÍ.

meara den fágair. Ir amhlaid b'i a níngéan ós 'na curdeacáin. B'i thá láim an caillín go vtrút ar láim a mátar agur b'i trásc-féacant i fúilib an créatúir agur i as rilt na n'focal. Níor tug éinne áit ar an mbéart ar fead tamall nò go jugs rean-bean a b'i i mbéal dopair riopa ar láim ar an mátar agur tarrpains ri ire agur an ingéan beag ipteac. Lean mé do mo fúilib 'na tháid rm agur b'reón ar mo cróide iptis nò sup fhoicear Spáid Tomáir. B'i láim daomh ag dul tápt annro idir mná agur fír-oibré agur páirti. B'i an tráid do seal de b'focal ná roillri do b'i ar larad m' na fúintneosair. Tug mé faoi deara teac amán a pairi lomhaid mór ag tréacat ó n-a pairi de lampair aiblénit iptis ann. Siopa fúinteóra ab ead é agur b'i feireap nò mór-feireap páirti idir gaeppair agur gaeppair-cailleadh óga ag b'reatnú thí an b'fúinneog ipteac ar na b'fúinneog agur ar na cásait milre, agur iad thá n-áit ar láim a n'fíill-le n-a fúilib. Ba mór an crád cróide dom beart ag féacant oíchu-ro. Ir amhlaid b'fúdar uile san b'fágair san fóca ait cé go mbádair ag cróit le teamh fuaicta ní pairi riad i n'fíon a fúile do b'fúdar den fúartha b'reagd a b'i leasta amac n'fíomha taobh iptis o'fúinneog an b'fúinneog. Cúairt mé ipteac ran riopa agur támh me amac ari agur jomnt b'fúdar ná mala páipéir agam. Táis mé an mala in molam i n-áirde agur gáod me amac, "Ar mar le héimne agair-re b'fúdar b'reagd?" Sinead reacat ná noct de láim fácláca faoi mo fíomh eisam agur cuail me react ná noct de gúanna thá páir, "Míre, a óum' uafail, a, míre, a óum' uafail, m'a' e do tol é!" Táis éir dom an t-apáil a point oíchu-ran tug mé faoi deara gormordáin de gáirí bocht cláiríte a b'i ar cul na b'fúairti do b'i ag ite. Ba mór an fíol tráiseag é agur an agair fann feorairde a b'i ari agur jomnt na heitinne le feiceál ar a leicníb tanairde san dat. Na fean-gioblaic o'fáraige do b'i ar a cráiceann b'i riad ag fílapair n-a timcheall san teag ná teoblairdeacáit iontu.

"Ó, a óum' uafail," arra na páirti eile i n-éimfeacat, "tabair siota von buacáillin beag." Buail mé ipteac i riopa an fúinteóra ari agur ceannuis mé cùpla builín a pairi corr-pípin iontu. Tugair do'n gaeppair iad ait i leabaird iad v'ite if amhlaid cùip ré faoi n-a cróig iad. Támh meangád gáipe ar a béal agur b'fúairt ré, "B'fúair me ceann do b'reigdín, ceann do b'reigdín b'is?"

"Agur cé ní b'reigdín, a gaeppair?" arra míre.

"Mo b'reisfúirin, a óum' uafail. Tá ri na bacacán agur ní thí leite an teac fágair," ar ré.

Leir rm tionntuis ré ar a fáil agur ar go b'fáit leir nò go n'focal ré faoi aíppre a b'i acaír beag uaim ar leat-taobh na fíairde. Lean mé é ait b'i ré imteigte ar amairc ipteac i "Seúilt" doiré a pairi b'fúdar b'rean ag tréacat airti. Móruis mé gút fír a b'i ag eargairi go milteac iptis agur b'rean ag fágairi 'na fíairdeacáis i mbéal dopair thí agur gac son focal gáiríneamail ba meara ná a céile thí n-a curio cante.

"Go b'reipe Dia na nGaeðilis ar son páirte a comhúigear amhró," arra mé liom fém, agur b'fúairt mé or árto thí láim mo mactháin agur me ag cuijmh ar an ngábhair, "Ó, an créatúr!"

"An créatúr, abair é!" arra gút mná i nglan-Gaeðilis le mo cluair. Cár mé ar fáil agur conaic mé an bean liat a pairi fáil b'reac anuair ar a ceann agur ar a gualáib uírti agur cléibín ar iomchúr aici. Lean ri thá cant san fóca agur i ag crataib a cinn agur ag oibríu a láimé.

(Leanfar don píora reo.)
an buacáillin b'fúde.

U.C.6.

Impreabhar Ullian-
tair Coláirte
na h-Íolrsoite i
nGallum. : :

Beró ré ap viol an m̄ reo
eugann. Beró airtí Saeilge
ann ó Láimh an Ollairt Uí
Máille, an Dochtúra Mic
Enpi, an Ótaip Uí Ceallaig ⁊
daomh eile. : : :

Beró ré le fágáil ó Sáec
ceannurde leabhar i nGallum, ⁊ ó

Múinntír Earron,
1 mbaille atá ciuat.

Sgilum - - - a luac.

Ó cloiccheartaíš ⁊ A Cóm.

36 SRÁID NA SIOPAF, 1 nGallum.

An teac ir feapar le hagaird earrainde
lappain, fiolta, ⁊ tloifgantige do ceannacht

— má ceartuigean —
an feoil is fearr

uit ⁊ a páiril ap a luac, n̄ má ceartuigean
bagún, scincí, muiuc-feoil n̄ bhriodán ma fíorán
uit, téipis ⁊

Seán ó Gallcónaí,
Forgnointa Dúin Ériu,

1 nGallum.

ap a chuir talman fén n̄ ma chuir fgioból a
bheirtsear, tóigtear ⁊ neamhpuigtear 'chule berthí-
deas, mairt ⁊ caora ⁊ uan vā maphuigean rē.

Prionriar Mac Conmara

⁊ A Comhlucht.

Diolctípi ⁊ Reacadóiri
Tae, Fionta ⁊ Beata.
1 nGallum.

n̄ tig le domhne a pháid na cibhail earrainde
vúltarapad go leor anngeo.

Mairt mian leat ROTAR
mairt a ceannach, n̄ mairt
mian leat deir a cup
ap an gceann atá agat,
téipis go

S. MAC AN ÓAIRD,
an Ceannós,
1 nGallum.

féac !

Di cinnte ⁊ téipis iptime go
bfeice tú a bhuil te : :

EADAC Le n-áigaird an Gheimhridh
le viol go han-rapad ⁊

Tomář mac Suibne,
1 nGallum.

T. O'Sullivan ⁊ a Clann Mac,
Luict Diolcta Seo.

S. O'Sullivan a chuir an teac ro ap
bun 1750, ⁊ cuigeáid ap cléir na
ngáidh Úrbair i mbaille ársa Cliat
1784 é. Luict véanta fáinne an
Clavaigh. Sgéal an fáinne le
fágáil a náisce.

T. O'Sullivan ⁊ a Clann Mac, i Spáid Liam, i nGallum.

an halla leigis.

Spáid Seata Liam ⁊ Spáid Domnic,
na Gallum.

Sáec leigear ap feabhar ⁊ ap gloine.

Seán ó Faoláin, L.P.S.I., Poitcipe

Duine ap dit a dtéartuigean "An Stoc"
uair, n̄ ap mairt leir fuaigheadh a cup ann,
rgíofad ré ag an mbainteoif ⁊

An T-ATAIR Ó CEALLAIS,

Spáid Domnic, a 23,

i nGallum.

Trí an dporta - - 2/6 ra mbliadán
" " " - - 1/3 ra leibhliadán.

Mairtis le Sáec ábhair rgíofada a tairdear
ra bpáipéar cuipteas Ísleal ÓS

Tomás ó Máille,

Coláirte na h-Íolrsoite,

i nGallum.

AN STOC.

FEADHRA - MÁRTA, 1918.

TAIRBHEAS Ó SAEDEALAC.

Ir ionann tarbheas agur dearcadh
ap an phu a tugas é fém un tearbántha
nó tá le feiceál ap comhaimh do fúil. Ir
mó an éifeiríont a tugas duine don
phu a feicear ré le n-a fúil agur ir mó
an áipo a bior aige ap ná bior aige ap
an phu a clumear ré le n-a cluara. Ó
Sclumteá Ísleal ní tiubhrá leat-áipo
aige agur bfeitear na cibhail tairbheas
éifeiríont do. Ác óa bfeictear an phu
é fém or comhaimh do fúil ní feadhfaidh
an áipo a tairbheas aige agur carpead a
éifeiríont.

Sa tréan-áimpri bior Ísleal dearcadh
i n-Éirinn. Bior an Ísleal dearcadh agur
an fiannaigseáid map éiskeam aimpri ag
na daomh. Bior an Ísleal dearcadh ab feapar
ag an phu agur ni bheadh aon glacadh ag an
phu agur a mór-uairle leir muij mbeard
re ma Ísleal dearcadh. Nuair a bheiceadh
ag éifeiríont leir an Ísleal a tairbheas
an Ísleal dearcadh rím filíead go mbu leip
duit le do fúil sáec a mbeard ré a' cup
riodh aige roip gniomh agur iongantar.
Filíead go mbeiceadh ag éifeiríont leir na
daomh ag caint le céile aige go mbeiceadh
ag bfeacan opchu do péir map bhead
reirean ag cup riord opchu. Filíead go
bfeictear na héadairse agur gilear a bhead
opchu. Filíead go bfeictear an áigaird a bfeacan
ap a céile nuairbheidir a' caint, óa mbu
áigaird capadh i n-áigaird námao. De buaða na
Ísleal dearcadh a bhead i n-íon Ísleal a
impean ap an mbeard rím, agur ni bhead
uite óume atá i n-íon a héanta. Niop
móir do óume an Ísleal dearcadh a bhead
de céirte aige ful óa mbeard ré i n-íon
a ceapadh amach ap an gcaoi rím.

Sin é an peact a bior ap bun i
n-Éirinn. I ndíortha eile bior bealaic eile
acu. Sniú an Ísleal a ceapadh i ndíortha
ac i n-áit a impean ap fad i scaint
béal óeanaífeadh Sáec gniomh óa mbeard ann
a foillseach ná a tarbhnu or comhaimh na
daomh a bhead ra láthair. An muinntír
a' tairbheas an Ísleal óa gniomh
tarbhnu map rím or a gcomhair bainfriodh
oibeath ráramh agur ruilt ar ír óa mbu

é an gniomh fém oá-pipi a bheadh ann,
múr mbainteoir níor mó aipir.

TARÓBRÉIM.

O'far an nór rím ip na piósaíta
coimhingeáid agur cuiptí hallai móra ap
bun a gcuimhneáid an rluasg iontu.
An rgéal a bior ceapáid, bior daomh
annfriodh le tul éri fírth gae gniomh
óa mbioir ann, agur a gniomh a tarbhnu
or comhaimh na rúl. Baineáid an
rluasg riampa mór ar a bheit ag bfeastá
ap an tarbhneim agur lean an nór map
éiskeam aimpri do na daomh ó fom
anuas. Tarbhneapc a tugas ÓS ap na
hallai a mbioir na daomh chumh iontu.

Ní pairb aon cheo den tróit rím ap bun
i n-Éirinn go dtámh ré iptime leir an
n-Ísleal. Ác nár gallta a támh
an ealaídan eugann ní ceaptá dháin
a leicerid eile a ceapadh ap n-áigaird
fém le riampa a déanamh do feapa fáil.
Ní lente thíp ná gnáir, agur tá gnáir ag
Sáec thíp a feilear vi fém. Óa mbu mian
linn na Sáill agur an peact gallta a
dibhit ap Éirinn ní feadófamh a n-áit a
fágáil bán ná falam. Óa noibhigéid an
dúisead gallta níor móir dulisead eile cup
ap bun leir na daomh a' cup i n-óirid
ceaptí rí i gcoir. Niop móir óa péir,
riampa agur éiskeam aimpri a ceapadh
amae do na daomh ap a' lagad eom
mairt ip bi ann pojme rím.

Sé an fáid a bhrúilimh a labairt map
reó map tá go leor a' leigeadh an
páipéir reo a bheadh i n-íon Ísleal mat
a rgíob. Níl ceapáid den thíp nac
dúinteann phu éigim amach a comhingeáid
na daomh agur a mbionn a bfochal agur
a luathráid fad go ceann acaip fada 'na
dúair. Níl aon ceapáid den thíp gan
duine Sípáid éigim a mbionn go leor
Ísleal óa n-áigaird aip, ná gan feap
Sípáid éigim a mbionn piora mat
peamháid tairbheas ap bun aige anoir agur
aip. Táinir rím, níl aon páipéir nac bhrúil
feap-méabhráid cinn atá i n-íon Ísleal ná
tarbhneim mat a ceapadh ap a rtáinim
agur a connláin fém. Ir ionrás feap
a phu cailín móir do fém ip na piósaíta
coimhingeáid le tarbhneim den tróit rím
a ceapadh agur a cup i gcoir. Bfeap
do Éireannais má tá i n-íon 'r go mbereid
an thíp coróidé fad n-a ftiúraid fém a
leicerid a cup ap bun ná bheit a' taobh
leir na pioméireacháid a tugas iptime leir an
n-Ísleal. Ma bionn na Saeilí fan
áigheall le iad fém a cup i gcoir ip
Sáec craoibh nua atá a' fáid le mointeaíd
an duine fágáid rím comhailte móir acu
le linn ama agur meap opchu óa péir.
Ir ionrás róilseap a phu mointeaíd an
duine don traoisal fórlaide go leip a' ná
móir an mointeaíd a comhinge le go
mbearaid bairi ní. Án té a mbionn a
céamh fad i gcomhuráid aige ag obair ip
mimic nac é ip feapar a tairdear un. cinn.
Ir ionrás meabhair a bainpeadh duine ap
an raoisal le bfeastá go Spinn aip.

Táiní le tarbhneapc Saedealaic den
tróit atá pároide agamh a cup ap bun
i n-Ísleum map ipé Sáill an baile móir
i gcomhdealaige i n-Éirinn. Tá Saeilgeoirí
cúir mat a mbaille fém. Tá Saeilgeoirí
táir aip ap Sáec taobh. Ma
ceapann aon chuir bior ap comhailte móir
tarbhneim a bfeap feileannach le n-a
gniomh-tarbhnu baird mitte fáilte pojme.
Ceapras daomh le gfeartas von obair
rím. Oíreasct ap dit a cuimhneap eugann
fá láthair óeanaífeadh a reolaid fan ait
ceaptí. Cainteoir Saeilgeoirí ap dit ap
mat leir páipéid a glacadh fa Ísleal cuipt
feamhaid ap an eolur é.

Tomář ó Catáin, Lón-Ceannaire,

SRÁID NA SIOPAF,

— 1 nGallum. —

Biaid, Tae, ⁊ Fion ap feabhar.

Seo é an
[T.C.D.]
Comhaonta.

T. O'Sullivan ⁊ a Clann Mac,
Luict Diolcta Seo.

S. O'Sullivan a chuir an teac ro ap
bun 1750, ⁊ cuigeáid ap cléir na
ngáidh Úrbair i mbaille ársa Cliat
1784 é. Luict véanta fáinne an
Clavaigh. Sgéal an fáinne le
fágáil a náisce.

AIRDIU FAIRGE.

Seachtain na Cártaí fan mbliadhain, 1916.
Is fada abear cuimhniú uipcti in-Eirinn. Tug
Saoil le linn na laeteanta ó teaf-
dánaid don dorán apí an bpearamaileacht a
ní iontu, mar o'ionnrageadar an trean
náimhre neartmhar le Lás-congnamáin. Mo
éipeas nár éipis leo ní b'feasáin, aict mille
burdeacar le Dia táinic tóir a ngníomh,
agus tiocfa tuilleam. Is iondáin deag-
Eipeannac tilip a fuair bár fan tóir, go
ndéana Dia Spártai opchu uilis, agus rólár
na bplaicear go bfhágá a n-dhamanna.
Ni cuiteann ré opm-ra cunnat a tabairt
apí a ngniomantair. Nil fum aict cupí riur
a déanam apí an mbocail anonn ipí anall a
fuair mé fém, agus pointt capad liom i
n-aimpí na h-Eirge Ámac.

Sabád mire in mo pphórúnac, i gCataip
na Gaillimé, apí an 25 AD lá D'Aibneán,
lá apí na máipeas, cap eir tóirage don Eirge
Ámac. Oifigead na bpóiliar i nGaillim a
fus opm. "Is fada minn ra cóip opf-ra,"
a dubairt ré, "aict tá tú agann ra
deipead," "Cia'n gnóta atá agairb viom,"
app' mire. "Is féidir leat," apí reipean,
"é min a fiabhríse don feap atá do t'ioe,
.1. an Caeran." "Márgad péir," a dubairt
mí fém, "Gan níor mó ruime ná min a cupí ann.
Tugad ipteac anprín me go dtí an
beappaic agus cuartuirgead mo pocaí apí an
scéad dul riur. Dámead viom an méid
airgí a bi apí ioncúp agam. agus gac a
riab de páipéis agam in mo pocaí com
mait leir. Bí fuairteantair tpi-dátae na
hÉireann dá carthan agam in mo cárðis
aict rípóis póni amach an fuairteantair agus
cait ré faoi n-a coda apí an uplán é. Is
coramail go riab ré ag rúil le luac roctair
a fágairt apí uet an gníomh cuatais min a
déanam. Nac iondá Eipeannac meallta
a bior ann, agus sup d'úctaistíce agair
don tSápanac iad ná duine apí bit lá
mumntí fém! Niop comhgead i bfar
fan mbeappaic mé, timcheall'r leat uair
an cluig. Tugad riur mé apí mótar go
dtí na dugai, agus apí min i mbád beas, sup
cuipéad ipteac mé apí foiteac airmáilte
iargaireacta apí b'annm vi an Guillemot, a
bi: gCuan na Gaillimé.

AN GUILLEMOT.

Ni foiteac mór a bi fan nGuillemot.
Ni riab d'fhiúinn uipcti, aict círgeas nō
peipear. Ni deag-ghnáir nō cuma d'obig-
eamaí apí bit a bi opchu ruio. Ba coramail
le pobalús nō foighise fairge iad, aict
deáppa go riab agairb beagan ipí gheanamla
ná min apí an gceannróip a bi opchu. Bí
piortáil mór meirgeas i nglac gac duine
acu, agus gceannais fada, cama apí ioncúp acu
aict com mairt. Niop failligeadar iad reo a
tabairt un teafdánaid, mar ip coramail go
mb'ál leo feadant le ríte a cupí apí an
pphorúnac bocht. Cap eir dul apí bofó
dom cuipéad riur mé, bpolli bocca a bi
le h-iocáit ag ceann an troicis, agus
dúinead anuar dorpar ór mo éionn. Bí
iptis nóm anprín ceathair ve mo cásptoi,
iad min, Miceál Ó Dhoirgeandáin apí an
Sproeal agus Séipre Mac Níocail, agus
Seamus Mac Óptúir, agus Páinnriar
Ó hAigstadam apí Cataip na Gaillimé.
B'fáilteanair ná daomh iad le dul cíu
bit nac labdair fém aict acaí geapp, tímcheall'r
tpi huairí an cluig i seilb na
háite min nóm. Nuairdeactai ón taobh
amuis a bi iad a iarráid uaim, com luac
agus bi me apí mo fócamal ipig. Bí me
i ndom impreact dóib' go riab cupí agus
eagla apí Gallair agus apí a luct leanamh
i gCataip na Gaillimé, mar bi ré de ríseala
capí eacnama go riab reacit geáin feap
den apí gaeáil leabhair luargán duine den aileáin a bi
ór apí geionn, agus duibhdil linn dulacóilair.
Fuairteamair pluio an duine, agus círamair
capí opainn iad. Niop dámeadair vinn,
aict apí mbroga, aict na díairt min, cap eir
sup uairí bheag cípm a bi ann d'airg-
eamaí fágairt fuair é, mar bi an gaoth cíuaird
aict fíreáid opainn ipteac le fairge.
Sintecír iad na leabhair ní labdair
aict acaí geapp, nuair a torair an long ag
impeact, agus aict riop-impeact léi, agus
ni riab riop agann fan dorán cíuán
aict a riab ri ór tabairt. Do réip mar
bíod na tonntarach mór a gceannáil leir
an luig gniorí ri luargán mór anonn ipí
anall ra nbfáirge agus cuipéad min na
leabhair a bi agann ag coruige agus
ag dualat in-agair a céile. Dámeadair

nGuillemot agus fuairteamair biadu mairt go
leor uipcti, aict ni riab aon áit de pat
cotála agann. Bí aitne agam fém, apí
duine de na máipealais; feap de munn-
típ Guairí, apí Cloch na Rón i gConamara,
agus ni filim go ndéarná reirean aon
dochar d'úinn, mar d'éipis an tóream a riab
ré in a mears, beagán níor fémme linn i
ndíairí tamall. Leigead amach apí bofó an
troicis min cap eir déili na marone ite.
Biomaí ag riubalóid cap annprín ríseala,
aict bád Saoil go bfuairteamair ríseala go
gcairfeamair aicí. agus tugad anonn
min go dtí roiteac eile a bí cap eir a
teach ipteac ra scuan.

AN LABURNUM

An Laburnum a bi mar apí ainn uipcti reo.
Bí méid eochair inntí, agus tuairim ipí
tpi rísoir go leit máipealac a bi
uipcti. Socruigeas aict d'úinn fém apí
bofó: canbair cap apí gac taobh d'inn agus
fuairteamair fuasgarad gací cíuaird gan
bpeacná amach, ná d'á ndéanaid, go mbead
an ceann ipí meara den ríseala agann.
Dona go leor aubhíamair i n-áir n-inntínn
fém, aict mór labhrúigear aon rírio le
oran. Bí, mar apí deip an rean-focal, apí
lámas i mbéal an mheadair, agus d'fhill ré
d'úinn a bheit glic. Fiach-dhroic dhíbal a bi
fan gcaipín. Alwright a bi mar ainn air,
agus dubairt an Sápa a bi oppainn, go
mbair cípta All wrong a tabairt air, mar
nac riab go leor ríseala nō rítaidéip ann.
Niop caiteas ré le luct na gárdá nō le curto
apí bit d'fhiúinn na luinge, rílim. Cap eir
an meadoim lae leagad cíuann bofó, agus
riab air. Seapó a fuairteamair, maip-
feoil laochra, ná Bully beef, agus b'm
i an cíeo uairí aínam a bfhaca curto agann
an cineál min feola. Ni riab rítaidéamhac
nō bláir aict bi ríu ní ba meara ná
d'fhoi-dhíab i n-áir d'úinn, agus tábla ré apí
an bpoimne reo. Go díopead níor a bionair
ag dul ag ite, táinic ceannróip na máipe-
alac atá apí gCuan na Gaillimé ipteac apí
bofó, agus bi feap apí ainn d'á Leslie
Edmonds i n-áompeact leir. Bí
Edmonds reo apí círeácta Jamieson nuaip
a d'fearc an feap ná buille feille a tabairt
do b'or Chúigí agus leigeadair le
uair. Bí ré anoir ag obair do b'or na
nGábalair Beas agus a déanam fáire
don Riaghaltar Beas agus a déanam fáire
na Gaillimé. Cap eir a cídeact don
bheirt, cíuaird fém agus cípín na luinge
fuair ór apí geionn fan ait a riab na gúnnai
mór, agus uathair an tráosail apí an tráip
acu. Ba geapp' na díairt min sup bhuail
duine den gárdá cíuann fém ipteac, agus
dubairt ré go riabair ag bhat topaise ag
losgair leir an apí gaeáil leabhair aict
d'fearc an feap ná buille feille a tabairt
do b'or Chúigí agus leigeadair le
uair. Círeádaír fuair le d'á uipcti déag
d'e na pléargánaibh b'gáidíope a bi acu, aict
cúramair na díairt min, nac ndéanádair de
bheair, aict cípla b'or a -máirb'. Ba
docht agus ba m'huaimeac a cíoi a lab-
amair fém, go bfuairteamair an ríseala
min.

Ag teannad linn don oideé, cíocair anuair
leabhair luargán duine den aileáin a bi
ór apí geionn, agus duibhdil linn dulacóilair.
Fuairteamair pluio an duine, agus cíuaird
capí opainn iad. Niop dámeadair vinn,
aict apí mbroga, aict na díairt min, cap eir
sup uairí bheag cípm a bi ann d'airg-
eamaí fágairt fuair é, mar bi an gaoth cíuaird
aict fíreáid opainn ipteac le fairge.
Sintecír iad na leabhair ní labdair
aict acaí geapp, nuair a torair an long ag
impeact, agus aict riop-impeact léi, agus
ni riab riop agann fan dorán cíuán
aict a riab ri ór tabairt. Do réip mar
bíod na tonntarach mór a gceannáil leir
an luig gniorí ri luargán mór anonn ipí
anall ra nbfáirge agus cuipéad min na
leabhair a bi agann ag coruige agus
ag dualat in-agair a céile. Dámeadair

leabhair luargán duine a cup 'un fuan
go dear, muna mbead an luargán po-mór,
aict b'or min ann, uaireannáta. Aír aon
caoi, Bíd nac riab cleactaí agann ag
tráosail den tróip min, cotwigeamair
ceap go leor tráid ip tráid, agus bí ré ina
lá gian nuaip a b'uirgeamair apí marún.

Leanfar d'eo reo,

pádraic ó maille.

FANNÍS.

Má éairítear fáinní uait ríshioi b'ugam-pa
7 cuipéas éugat leabhair a bfuigé tú gacéolair
i n-áraobh ann. Taifeánpa ré tout an éairle
aingean lámháil a fábháil i gcuoblóid a feáidaint.

S. FALLER, I NGAILLIM.

Eadac gaeáil leabhair a feabhar le fágáil ó
PROINSIAS MAC DONNCHAÍDAÍ A COM,

: : 1 NGAILLIM. : :

A cupí uáctar, gcomharb le déantur
na hÉireann a cupí 'un cinn.

An Teac ma labhairt Saoil.

S. O FÁTAIS 7 A COM, TEORANTA,

—Díoltóipí i Reacardóipí,—
Tae, Flonta i Uirge Beata,

FOIRGSONTA CEANNASSEACTA,
NA GAILLIMÉ.

Tá cultaí 7 cítaí mór nac
: bfuil rípi : na gcionn ag :

ANTOINE Ó RIAIN,
SRÁID NA SIOPAI,
:: 1 NGAILLIM. ::

AN "LUCÁNIA."

Máir mairt leat rotar mairt a fionnáid,
nephinn ríshioi éuis

DOMNALL UA BUACALLA, i muisg nuadair.

Níl son tríora inr na cígsí a bfuil níor mó
earráidí leabhair a fágáil ann ná ag

A. MOON, TEORANTA,

A dhíolair cultaí feap, hataí ban 7 gac son tróip
éanáid feileas o'feap, bean, ná páiríos.

FOIRGSONTA EGLINTON, I NGAILLIM.

TEAC AODHAÍCTA. mná uí bácaid,
Ceapós papíell, baile áta cíu.

An biaid 7 an teocí ip geapp 7 iad min fáirings 7 le
fágairt aip a luac.

Tá cíuile fócamal ra teac reo.

An Teac a bfuil cíu aip le hagaird
Tae, piona, Díoltáinte 7 Intreab Tigé.

•••••

M. BHEAETHNAC, SRÁID ÁRD, NA GAILLIMÉ.

Ceannús eadac apí bit teairtigear uait
ag cígsí . . .

Tomáir uí CÁTÁIL, I NGAILLIM.

Aict a bfuigé tú luac do cíu aipgíos.

TEAC NA H-OLLA

* * *

SRÁID NA SIOPAI,
I NGAILLIM.

: Cíuig le déantur na : | Cultaí o 50/-
hÉireann 7 ríabhl airgead. go dtí 80/-.

Eamonn Mór i an Mí-Ád.

Bí Eamonn Mór ma fúidé ag bairim na scóileac lá aonairg an Seata Mór. Bí péipe muc le viol aige agur bí riad imtigé ón lá pojme go teac capaí a bí teat bealaig, le rtócaí os de mae a bí aige. Ni fágfaid an t-ataír viol na muc ag an bheasph ós agur 'ré' rím an fáid aír mait leir bheit aír an aonac rul d'a n-rioltaoi aon muc. Ni pairb bean an tige, bhrigio, ag comneal go mait le ruim aimsire, agur síos gur teaptuis a bpricfarta uaird rul d'a n-imtigéad ré níor mait leir a d'úracht—duibhirt re leir fém go péireadach ré fém é. Ni pairb aon deor urge irtis agur b'éigim dó dul faoi na déan. Níor bhrada an mór rím aír map nac pairb an tobar aír cípla céad pláit o'n doipar. Ni pairb a fior aige go mait ean tráit de'n lá a bí ann map nac pairb clois ná uair-eadóir aige agur d'a mbéad fém ba é an eár céadna dó é map nac mbéad ré i nón an t-am a déanam amac, aír do péip map bí ré indon bpricteannais a bant aír glór an eolais agur aír an scáoi a pairb an t-ionraír bí ré an dó a clois. Aír a teat aír dír d'úr leir an urge cia a cárpaíde leir, an céad puro aír maidin, aír Anna an bádóra-bean comhurrán—a bí ma fúidé an tráit rím ag cuartu' lachan a biond ag bheit amuig. Anoír níor bfeapp le Eamonn ná'n diabhal faoi n-a péipe aðapce bean aír bít a capactáil leir aír maidin; aír ba meara aír faid a bí an rseal nuaír a capaí Anna leir. "Ni furair do Dia an t-ád a cup opim," aír reipean faoi na cíul-fíacail agur a capactáil opim an céad puro aír maidin."

Táimic re abaire, cuip a taorsán urge inír an tálán agur époic aír an teme é. Cuaird ré ag cuartu' aír aír déanam rím blar a bí le fágáil agur b'éigim dó dualaid aír ag déanam eaca. Ni pairb caill' aír bít inír an scáoi a nweaca ré aír agaird ní go pairb aír eaca déanta aige agur gur teaptuis uaird an taor a bant d'a lámaib. Sápruis aír seo a déanam nuaír a cuimhneagd ré d'a céile iad, an méad a biond aír láim spreamhsead ré do'n láim eile agur map rím de go dtí aír deipead go uctórigéann ré gá gcapataid, agur ba. Geappi go pairb creataí an tige daitte aige an ait a pairb ré ag caiteam an taoir uaird opim, "bí a fior agam go reappad an rpúnós ann." Cuip ré fárgaíde mait urge i rpúnós, buail ré riord loma-lán a cíuca de tae aír agur d'fág ré annam é go pairb ré ag fiúcad. So dípeac nuaír a bí ré ag dul d'a tóigáil tuit enap fúige ann aír níor bac ré leir rím; bí an maidin a caiteam agur bí ré inír am aige a bheit ag dualaid an bótáir munap teaptuis uaird an t-aonac a cailleadh. Cuip ré amac an tae dó fém agur munap pairb ré deag-daitte ni lá go maidin é. Tóigáil ré ag cuartu' fúige agur bainne agur fuaíp ré iad, map fil ré, aír nuaír a bí ré ag ól an tae céad a geobrad ré amac a bí cípla aige aír aír falann i leabaird fúige, agur bhríodán bán, a bí déanta o'n oidece pojme rím le h-agaird an páirte, i leabaird bainne. Bí ré láiméinte annam supí b'i "Ainnín buriode bhradaí an bádóra—usgáir gac uile" ba cionn-tríocair le n-a curio mi-ád aír faid, agur ní chubrad ré oípead de fáramd, agur ní chubrad ré i n-mhíntí fém, agur go scáitfead ré an tae amac; ba móir an fáram mhníne leir a ól, map céad ré nac pairb tada a b'fearaí leicti-re ná a bpricfarta a cup-amuig aír.

Faoi deipead tig, bí ré péiro le h-agaird an bótáir agur buail ré a fúgan-rais aír an t-peadair a bí aige, cuaird ag marcardeac, agur toruis ag cup an bealaig de. Ni pairb aon baoisal go bpruadócaid an t-áral é, bí ré com-fallra rím agur bí an lá ag bpréacaid go dípeac nuaír a tamic ré ruair leir an mac agur leir an d'a muic faoi neapact d'a mile don Seata Mór. Cuip ré an rtócaí os marcardeac map go bpractar dó go mba móir an rseirte leir fém beagán a riúbal—go deimíl nil aon duine a d'ficead an t-áral nac n-abrocaid go pairb an ceapt aige—agur toiríg ré fém ag tiomáint na muc. Ag dul ipteac ag ceann an baile móir bí cráim móir ag rápú aír bheit fear a bí d'a tiomáint ipteac éin aonairg. Tap éir cíng ní ré de cíppairi anonn agur anall cuaird ri amac tairptu map d'imteócaid ríneán den gaoit Mártta agur fuaighriúseann rím aír Eamonn a dul pojimpí. Rinne ré rím go róghanta aír mba jumne agur go ndéárla níor bhradaí go pairb aírpeadar a fáid aír. Nuaír a conairc an cráim go pairb ré ag dul ra mbealac uipí, agur i ag teact le cutac agur a riúball rínta amac aici map béal ag beirtdeac pára, i leabaird a dul 'un ghuocair agur díos an bótáir a tóigáil aici fém, déanann ri caol dípeac aír an ait a pairb ré in a fearam agur rul d'a pairb am aige fuaimead i gceapt ní "leat-bord" a tóigáil, amac leiti ríri a d'a coir, tóigeann aír a d'fum é or cionn céad pláit, agur buaileann anuar fán mhdótar é. Déanam corpríde a cuip donn le bótáir aír a bainfead bárr vi gur bain ri an baile amac, agur m' Eamonn bocht, i gceann é a bheit creaitte aír a fílmte, bhrós, ralac, agur an mac d'a ghlanaid le rop coínam. Már puro é go pairb ré aír "muin na muice" níor i an muc ádmhail dó i. Aír d'a milleán an lae aír faid aige aír "Ainnín buriode bhradaí an bádóra a capaí opim an céad puro aír maidin." Ni pairb deipead le mi-ád an lae go fóill map feiceas rím.

(Piotaí mait eile le tigeadt.)
SEÁN Ó RUADAIN.

BÁND PEADARÍ ÍOIBHÍS.

"Ni h-aon magair bhréigé é nírbh é peadarí Íoibhí a tús go feappaird o' Baile-Uí-fiadcam an magaird ab feappaird bánd a támis go h-acair le mo cíunne fém, ir le deipead aír go n-abrocaid nac pairb ann ac bheitfe amadán. So maite Dia dom, a gáprí, a leithead de ainnm tabhairt aír Cíortairde aír bít!"

Seo é map toruis Seán Cíoraí aír ríseal an bánd, ir muro, rícta gáprí agam aír cuartairgead ma bótán i los na Sionnaí Mór oidece gheimhridh i bprad o'fóm. Táppaínn Seán aige aír poll a' bánd rímpa de piotaí bí comh d'ub leir an bogach bí cíomhá aír mo curio loingse. "Anoír, a gíolla na rmug," aír Seán liom fém, "ir tú ir goipte don leabaird, táppaínn cíugád rop ir déan gocairte dom, ir nuaír bhearr an dúro i gcoíp mair agam innreacaid ríseul bainb peadarí Íoibhí díb."

Níor faid ní go pairb Seán aír cupí deatáise ran aír map inneall traenac, agur leanann aír:

"Deappaird cínta duine aír bít a d'ficead peadarí go riopairde ma d'a coir, bhríte ir capaí bhrídeach ríli aír, ir map bárr coprónaí d'fudair na bainphionta, fean-hata aír an trágaírt móir go fárráinn aír a ceann, bealaic amhágaordé liobardha faid, ir gá focal leiginn ma phuic, an fír-beagán bhealdaír ir é rím bhríte go mairt, deappaird go deimíl, ir é cíigfead aír é, supí leat-dume bí ann. Aír céibí liobardha ní gíobardha é ní magair náir éigis leir déanam tabhairt d'fearaí diolta na mbán."

"Bí mé fém ir mhírfeareí eile de mhíntí aír Cíoraí," aír Seán, "a

reanfar le fearaí capitac faoi luac bánd ag corr-oípoitceo Íoibhí Uí fiaidcam nuaír cé d'ficeamhír aír déanam opaim anuar an t-riáid aír peadarí Íoibhí ma curio allur, aír reubadarach gáprí a' nit 'ra bheitme' na gáprí iad, tá mé d'a pád lib, ac déanam dat an áirid bí aír peadarí bocht optu. Cuirpeamh fém fánle is rláinte pojme: "So maite rib, so maite rib, a buacaili, támis me ra tóir aír bánd muice," aír reipean, is leir rím toruigeann aír a lámpa na mbán na gáprí iad, is na gáprí aír déanam an diaibail aír. Annam, do pheab, ionpairgeann ré aír fearaí na capitac aír pád: "Cé méad tá tú iarráid aír mo roghain de na ruada píreanna, a báine uafail?"

"Two shillings," aír aír fearaí, aír caocáid go feiceáil aír na gáprí. "Tow shillun's," a d'airípí peadarí, "tow shillun's," aír meadcam amac idir cluas is riúball an bánd ba rícthmára is abúramanta ran gáprí; is aír caiteamh an d'a feillim ran gáprí is aír pád: "rim, a báine uafail, do curio aírsois or comairp fiadnáipí meapamla!" imiseann leir is an bánd faom' aírcail. "Come back with the pig, you fool you!" aírpeadar aír fearaí d'a leanamh, ac bí peadarí aír déanam an bealaig, ní sup ní pólí is sup ríctad ré é. D'imir fearaí na mbán a ríseul fém i mbéupla: "D'ioic mire go ceapt, cneapra é aír an mbán," aír aír peadarí, "agur d'a otugair an diaibail go n-Amstherdam é fém 'ra curio bártóirípeadach tán bánd reo dul go feappaird anocht." "Sm é, bí cíuaird, aír parcal," aír aír Toirbhealbaí Mór, "d'ioic tú luac aír bánd leir, is aír an diaibail darrnáigte piginn eile ná'n bánd fágann ré gá pruit," is d'a pád rím, a mic ó, capann ré a mairde aitinne or a cionn ran aír.

Báid fuit go riúpáilte ann an lá rím aír mup bheit oifigeac agur cíigeas ríot-maoir a támis aír an móiméad rím aír ríot-maoir aír an t-riáid, bodaig maoir is a tairceamh cuma na muice aír gáid fearaí aír. Nuaír a cluam an t-oiríseac ríseul gac taibh, abúramanta ré go d'ána, valba: "take your pig home, my man and you," aír reipean le fearaí na capitac: "Get back to your cart directly or I'll have you prosecuted for creating disorder on the public highway." Ni pairb ní ba mó faid, ríab na daone map lóchán pojim cuairpeas; is a gáprí, d'a bheasphaird rib peadarí Íoibhí aír bainnt an hata aírde de fém le leat-láim, is an bánd faid aír aírcail eile. Is aír pád: "thankee opt, a fágsant," leir an oifigeac, map mbead agaird ac son gáprí amáin ran domhan círpeas rib a déanam go cíorúdeannais," aír aír Seán Cíoraí, ag cup a bárdain aír i bpolí an báid aír a toruige aír a poirtiúseadach.

ceann aíla.

BURDEAC.

Bí O Lúic agur a mhíntí aír reolad ma mbán tapt aír círtai Connroe Muis Eo. B'éigim d'óib cup i dtíp le gáprí-sion i n-Innisc Tuirce. Táppaínn ríad aír teac Tuirce. Mairbuis Tádhs caora d'óib gac lá a círtai aír aír an oileán i tús ré gíollaídt mairt taipí rím d'óib. Ni pairb aon im aír ac fáid eile a dtugaird burdeac aír a pinneadair fém i leabaird ime (bferidí) supí de gáid agur de cíotanna gí. A gídir é. Capaí Tádhs aír i mbéal an Áca. Táimic ré aír gáid Caireanán Uí Lúic agur cuip ré ríseal ipteac go pairb ré ann. Bí daone uafail aír d'mhíntí irtis. Níor cíuinnis O Lúic go pairb aon aíthe aige aír. Cuip Tádhs an círtámaí reo cíuge ipteac:

"Is mair gac duine ma cíp fém, 1 bhrád ón ngíréim is mair é an burdeac. Ór an Muaidh is mair O Lúic, Agur i n-Innisc Tuirce is mair Tádhs." Tug O Lúic ipteac é agur dí fleadh agur fearta aige go maidin dó.

AN CÁOI ÁR FÉIDIRI CUÍDÍU LEIR AN STOC.

1. Fiúr a chur ár an Stoc go ceann bliadána agur leat-cóirí a chur cùgamh leir an oíche.

2. Du mór an congnamh dúninn é óda mbeadh duine eicín i gcaidéar a ghlaicfaidh aip réim na cípeanna o'fagáil agur a pointe gac m. Tá rí an coírtarach deartaithe beaga den páipreáin a chur thíos an bporta fá lataip.

3. Du ceapit an t-airgead a thíos ar viol an Stoc a CHUR CÙGAMH GAC MÍ. Tá cuile fórt a bamear le páipreáin a chur amach an-aois fá lataip agur tá oíche ioc ar clódóireáct, rámphair, páipreáin clúdaithe, i n-aigaird na miora.

4. Teapturigeann tuilleadh aonair fua-sapta uainn. Duine ár bith a bhrúil fudai le viol aige ná ceapadh ré ná fíu ódha fuaighneadh a chur ra STOC. Tá an STOC ódha leigheas go foibleathan agur curioeosa ar scáipeadh leo-ran a curioeosaí linne.

5. Má tá aon trean-amhrán, amhrán diaidh, laordeanna, pannta, comaireanna, rseálaí ag na rean-Gaeáliseoirí rásceantair a bhrúil tú ann, rípiob ríor agur cùgamh iad. Tá a lán reantíchealacta fóir i nGaeálisealacta Connacht. Is gionn cùis ná ré de bhuaibhanta bherd an litríchealacta rím caillte. Má bionn tú i ndón ceathair ná cùpla líne fíne de amhrán fagáil cùip cùgamh iad. B'éidír go mbeadh an chuid eile as duine eicín eile. NÁ CUIRTEAR CÙGAMH AISTÍ HAISTRÍGEAD ASAN MBEALTA. SGRÍOBHSÍOS GAC UILE SGÉAL, AMHRÁN AGUS LAOIDH GO DIREAC MAR GEOBPHAS TÚ E.

6. Du mairt linn duaireanna fagáil ó dacomh le hagair ceanntair eicín i Connacht. Is gearr, le congnamh DÉ, go mbímuro i ndón comórtair a chur ár bun le hagair go leor ceantíreacha ra nGaeálisealacta. Ni molamuro duaireanna le hagair rgoile amháin áitriú. Is fearr go mórfáidí rgoile ceanntair eicín a chur i geomórtar le n-a céile.

7. Du cónspáir dár scáipeadh iarrhaist a déanamh daomhne a mealladh ríntír bliadána a chur cùgamh. Is fiú ódha píghinn AN STOC do Seadeal ár bith. Lágoisear go píghinn é comh luat agur i féríorí rím.

8. Má tá duine ran nGaeálisealacta atá ag fagáil cípe den Stoc uainne thíos an bporta beathó fúil agamh go scumpreáin ré duirín cípeanna ódha níosíl dúninn ma ceantíreacha fíne murab fíne ódha déanamh ceana. MUR nDEANTAR AN PÁIPREÁIN A CRAOBSHAOLEADH i measg na nGaeáliseoirí níl aon mairt ann.

LÚCT NA GCOMÓRTAR.

Seo é an píora a fuair an dara duairi ra geomórtar. Is fearr deicí bliadána o'aois a rípiob é, agur minne ré go pláctír é, do marlaí atá in' aoir:

SAOÍL FEILMEÁRA.

Níl fagáil ag duine ár bith comh mairt le fagáil feilmeára ódha mbeadh thíos caorach aige agur thíos cinn de ba dhamh agur go leor talman. Ódha mbeadh níos mó aige beathó ré na boicín agur ní beathó fúid ár bith aige le déanamh. Níos mó do'n feilmeára a beathó n-a fiuméára, ódha mbeadh a cárpa ná a cárpt bhríste ní beathó duine ár bith aige le na feirteadh ódha. Beathó a chuir aigisi fíne aige, agur 'cuile fórt eile aige a teaptóideas uair. Feair cneasta atá in' a bfeilmeára. Tá beirt ag an bfeilmeára le beathó na feapbogantair aige le beathó ag feascaint aige na beirtíos.

Agur aige na caoríus agur mairt agur tráchtána. Níos mó ódha mairt a beirt aige le beirt a cípmhuisíodh na scáorpas agur ódha riagadó. Níos mó don feilmeára teac a beathó ódha ríóir aige aige. Níos mó ódha cùis cípmhuisíodh agur ré cípmhuisíodh. Agur níos mó ódha cípmhuisíodh temeád. Tá an feilmeára an-láitíos. Ní óllann an feilmeára deoip ár bith. So deimhín, níl aon leirí ár an bfeilmeára; ódha mbeadh ní beathó fúid ár bith déanta aige. Níos mó ódha muc agur caora a mairbhuisíodh 'cuile bliadáin.

MÁIRTÍN O COIGHIN,
Dúbheach, Coirp-na-móna,
10 mbliadána. Co. na Gaillimhe.

Seo é an píora a fuair an céad duairi ra geomórtar. Stóicín ódha bliadáin déag o'aois aibh ann ódha amhrán bheastach a rípiob é, agur má leanann ré don rípiobneoiréacth déanfa ré cùir mairt fóir:

SAOÍL IASNAIRE.

Bionn fagáil vocht ag na h-iarrsaipí a bior ag iarrsaipreáct amuig ár an bfeapar. Caireann ríaoi cotlaoi amuig ár an bfeapar in' na báir, agur níl fagáil ag fórt duine ár bith comh vocht if bior ag na h-iarrsaipí—níl cotlaoi na hóiríde fíne le fagáil aca. Nuair a tigear gála mórfáid agur iad rím amuig ár an bfeapar níl fíor aca a dtioca ríaoi abair a coróide, níl aca aict a beirt ag cípmhuisíodh ár Dia. Níl duine ár bith a bhrúil obair aige comh beannuigte if tá ag an h-iarrsaipí mar nuair aicta duine ag iarrsaipreáct ní ag cípmhuisíodh ár taidí aicta ré aict ari an fúid níl cotlaoi na hóiríde a taidí ré aict ari. Nuair a tigear fíor aca ríaoi aca a hóiríde aict ari. Níl fagáil agur ag catam ari níor na n-arrpol vocht beannuigte a bfeapar le Dia.

Níl eólair mórfáid agam aige iarrsaipí aict na dacomh atá ag iarrsaipreáct aige loc. Coirib agur ré mo taidí aictamh ná aige ócái ari bith atá ríaoi ríaoi ag catam a n-ama aict le leirí. Níl mé agus níl go bhrúil mórfán dacomh leirgeamhla anra n-áit ré aict comh-dumh mar tá mac—agur mac—agur clann—ári an mbairle—Teagann dacomh uaire le cùn na h-áite ná bhrúil fíor aca céard a bior ríaoi a déanamh leobta fíne agur bionn ríaoi ag déarí amuig ár an loc agur iad reo ódha n-íomháid taidí agur iad ríaoi ag catam comh-ríillinn aca, ní go bhrúil ríaoi arioi comh leirgeamhla if náid bhrúil fíor aca céard if fearr ódha a déanamh.

Déarfar arioi ríaoi clann duine uafail iad. Agur go dinmhn, ní mórfán éirig a mairbhuisgear ríaoi. B'éidír go marbó ríaoi do ní tri de ceannas ríaoi lá agur laetanta gan ceann aige bith aicif ré cuma leobta é aict an-t-áam a catam agur a beirt ina geomhurde. Aicif ni hé rím doin n-íarrsaipé ari laibh me ceana aige, ní aige an n-ama taidí a bior ré aicif ag iarrhaist a bearta fagáil agur tá ré ódha ríaoi agus fagáil go emáid. Agur nuair a bior go leor éirig marb aige violann ré iad. Tá go leor iarrsaipí i Connacht agur taidí i nDún na nGall. Níl aon ait iarrsaipreáct ríaoi n-Oileán comh mairt if tá taidí ari Oileán Árainn.

Ódha mairbhuisíodh iarrsaipé go leor éirig an bliadáin reo déanfaid ré go leor aigisi opta. Tá ríaoi an-aois agur an-éanach opta fíreigin nuair atá ódha píghinn aige recóidán. "Is oile an fagáil é agur píghinn aige recóidán," aict tá ódha píghinn arioi aige.

AMHRIÚ BREATNAÍ,
Páipe an Muilinn, Coirp na Móna.
12 bliadáin o'aois.

TÍP NA N-ÓS,

ROMH NA BRÁISTÓI.
DUAISEANNA.

Tá luét an páipréipí reo fá neirí duaireanna a cabhairt vo páipréi rgoile ar uct leitír ná airté Gaeálise a rípiob. Déarfar duaireanna vo na páipréi i fírfearr rípiobfarr airté ná leitír aí ceirt de na ceirteannais reo:

1. An cosad reo atá ár riubhal.
2. Lá Féile Pádraig.
3. Obair an Earrpaig.

DUAISEANNA.

AN CÉAD DUAIL-LUAC COMHNAIC DE LEABHARÍL GAEÁLISE.

AN DARA DUAIL-LUAC LEAT-COMHNAIC DE LEABHARÍL GAEÁLISE.

Táirír rím baird duaireanna fá leit le hagair na ríoltacaí reo:

Leitír Mór, Leitír Caladh, Eanach Meádon, Inis Oileáin, Ror Muc, Gort Mór, Camuig, Leitír Mucaid, Beal a' Daingin.

'S iad Máirí Ni Tuatail i an t-Atáir Ó Dongaile a cípmhuisíodh leat-céad reacit geann de na ríoltacaí reo i fí bean an Dochtúra Uí Heicéigim a tairis an duair le hagair baird an Daingin.

COMHSEALLAÍCA.

1. Caireann coupon an STOC a beirt te GAC AON airté ná leitír.

2. Caireann veapbú a beirt agamh ón muinteoirí gur páipreáct rgoile a rípiob an airté ná an leitír, agur fóir gur rípiob an páipreáct é gan cabair.

3. Ni mórfáid ríaoi aca a dtioca ríaoi abair a coróide, níl aca aict a beirt ag cípmhuisíodh ár Dia.

LÚCT DUAIROSTE DUAISEANNA.

AN CÉAD DUAIL:

AMHRIÚ BREATNAÍ,
Sgoil Coirp na Móna.

AN DARA DUAIL:

MÁIRTÍN O COIGHIN,
Sgoil Coirp na Móna.

AN STOC.

baird an CÉAD STOC eile 1. STOC a IV., AR FAGÁIL AN IOADU LÁ D'AIBREÁN.

SEAN-FOCLA.

Mill an muc é agur níos learús an bainb é.

Ní bionn an plugáinac ríona.

An ait a mairbhuisgear feannach.

Níl roimh lá arioi bith aicif aon oideachamh.

AN SEAN-TEAC.

A cípmhuisíodh ár bun i 1864.

Tae, Caife, Fionta, Virge Beata, aír feabhar

6 LÉANACÁIN,
AN CEARNOÍS, : : : : 1 NGAILLIM.

COUPON.

AN STOC,
FEABHRA-MARTA, 1918.

An mairt leat CLODÓIREACHT mairt
apí airgead neáranta?

Tig linn fud apí bít ír áit leat a
éig : gcló go deas tairneamáin.
Cúipimíos : gcló óuit billí, tuairí
írgí, leabhráin, liortáin, &c.

An "Galway Express"

Liam Ó CONNADÓIN & A MAC,

Fumteoirí & Lón-Ceannardóe,

SRÁID DOMINIC NA GALLTÍME.

6 heireamhán.

Cappanáin & Gluaisteán & Síleas rochraide.

SRÁID EIRE NA GALLTÍME.

Séamus Ó BÉADÁIN

Ceanndóide Suail & Tomás Óg.

SRÁID meadónaid, na galltíme.

Tá an daos ír fearr i Connachta & go leor neár
eile atá fiaclanaid le pagáil : dírgí

MONICA NÍC DÖNNÉADA,

SRÁID ÁRD NA GALLTÍME.

MAC SEAPÁR & A CLANN MAC.

DATADÓIRÍ & TEASADÓIRÍ,
GALLTÍM.

Ó COINÍBÍN.

TÁILLÍNRÁCT.

BÁITÉADH Ó CUANACÁIN

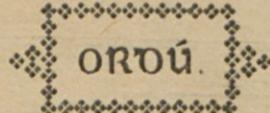
TÁILLÍUP & TUISEANÓIRÍ IOL-RÍSOL,

44, SRÁID CILLE DARA,

baile atá cliat.

Labhráin Gaeálige ampreo.

AN STOC.

DOIN
ATAIR Ó CEALLAIS,
SPÁID DOMINIC,
NA GALLTÍME.

A CHAPA,
CÚIPÍ CUGAM — CÓIPÉANNA
DOIN STOC.

AMM —

SEOLAD —

MUINNTIR UÍ ANNADÁIN

384 BÓTAR CIORCALTA Ó TUATH,
BAILE ATÁ CLIAT.

A Swordsman of the Brigade - 8/9
Irish Heroines - - - 7d.

(Tá na leabhráin po rogh éigí an bpró.)

Ir é mícheál o hannadáin do marbhaiséas le
linn an Chait 1916, do ríomh is.

Sac cineál leabharáin dhainneann le Éirinn
le pagáil anna.

Na leabhráin Gaeálige ír fearr le
nagairí Scol Connacta 'riod . . .
Leabhrán Cúculann ap Íllot Óigéad.

An té a ríomh is éairt fé bhuadanta ag mán-

adh Gaeálige : ríoltaea náriúnta & : seapao-

dhácaidh Gaeálige Connacta : oíthí Connall.

Le gac uile usdáil pagáil fúthu reo & rí-

Dealdh-eairt Cúculann, Cheoiríodh an Mhúinteora

& tionchar gac ríoste ríomhóthar ag

Clo-Oigheada Óthim Dealgan, Óthim Dealgan

Clodóihí Gaeálige, Déaghlá, & Luct Dáonta

Cicéad & Suantáin.

Tomář BREAETHNAC,

LÓN-CEANNARDÓE.

AN CEARNOÍS, 1 NGAILLIM.

BERO FÁILTE : GCOMHARDE POIM GAEÁLIGEOIRÍ
AG . . .

TÍS AOIRDEACHTA UÍ CATÁIN,

AN CEARNOÍS : : 1 NGAILLIM.

TA GAC CINEÁLT FEOLA LE PAGÁIL
APÍ FEABHAR O

MÍCHEÁL MAC COISDEALBHÁ, 1 NGAILLIM.

ROSC CATA GAEÁDA.

THE SOLDIER'S SONG.—É IN A CHÉART TUÍP
CHÉOLT IR ABHÁN, AGUR OIRNEAMHÁD DON
PHÍONÓ. É IN GAEÁLIG, ÉOM MÁIT. 1/1
AN CÓIBH, PEIR PORT.

WHACK FOI THE TROWDE.—ABHÁN GHAUNN
I MBHEUHLA. AN FILE CHÉADNA A THÉIN.
É OIRNEAMHÁD DO CHÉOL AN PHÍONÓ. 1/1 A
CÓIBH.

GEODHÁIN LUCT RIOPA NIOR RAOFIÚ 'NÁ RÚD IS.

O RAOLÁIN & A MAC,
IN CHÉARTA CÉ AMHUMHÁN A 17, AT CLIAT.

DO SHNI Ó FORMÁIN & A COMH.

LEABHÁ CUNNTAIR, LEABHÁ CEANNUIGEACHTA,
LEABHÁ RÓCA, LÁINÍFGNÍBHÁINNÍ, MÁLÁI PÁI-
PÉIRÍ JC, CLÉADAC & CHÚP AP LEABHÁID &
LEABHÁ RÁIPÉIR NUARDEACHTA & TÓIL. TÁ
LEABHÁ CONNACHTA NA GAEÁLIGE AP PAGÁIL ACU.

TEAC CLODÓIREACHTA, NA GALLTÍME.

UA PATASÍS & A MAC, LÓN-CEANNARDÓE

SPÁID DOMINIC NA GALLTÍME.

BIAS ÓPÍ FEABHAR APÍ LUAC NEÁRANTA:

TEAC AOIRDEACHTA 32 PLÁS GÁRÓIMEIR, AN PLEIMIONNÁIS, AT CLIAT.

ÁPÚR GAEÁDEALAC DO GAEÁDEALAI.

ÓRDEACHT.

COLÁIRTE NA H-IOL-FGOILE,

1 NGAILLIM.

SPÁID VE H-IOL-FGOILE NA NEÍREANN.

ÁPRO-ÓRDEACHT LE PÁGÁIL INNTI APÍ NA H-IOL-FÁNTAID RIPI
TEANGAÚAIBH, EALAÐAÍN, TRÍACHT, & CEANNUIGEACHT
EALAÐAÍN AN LEIGÍR, REILHÉAÍACHT, & INNEALTTOIREACHT.

CEAPMAÍ SEAPHA APÍ LEIT
FA COMHAIR ÓRDI FGÓILE

LE GAC UILE USDÁIL A PÁGÁIL RÍOMHÓTHAR AG

AN MEABHRÁNAIDÉ.

COLÁISTE IGNÁIDÉ NAOMÍTA.

(Cumann Íora.) : : : 1 NGAILLIM.

COLÁIRTE RIPI-MEADÓNAID ACÉ REO A ÓFUIL TEASARS
VÁ CHABAIRT ANN APÍ NA CHAOIMHCHA FOGLUMA A CHUP-
EAR DUINE : GEUPÍT A ÓUL GO HIOLFGOIL NÉ A VUL
I N-EAVAN GNÓTA TRÍACHT-CEANNUIGEACHTA. ÁPÍE APÍ
CHÚLAIBH AN TÍSE. LE GAC UILE USDÁIL A PÁGÁIL, RÍOMHÓTHAR AG
AN AIRCINNEAC.

CLOCAR OIRO NAOMÍ URSULA, IS LISEAC

ÓRDEACHT : SCÓIP NA HIOLFGOILE, (BUAÍDÉANAP
CERTE) CINN TÉAS DE SGOLÁIRÉACHTAÍ AN TÁBLADÁIN
REO CAITCE) : SCÓIP RÍOMHÓTHAR AN DUINHO RIPI-MEADÓNAID, NÁ
MBHÁNC, CUMANN NA GCEOLTÓIR, I.S.M. TRÍACHTA,
SGOLÁIRÉACHTAÍ AN RIOSG, JC. TÁ RGÓIL TÍSEACHTAÍR FA
LEIT AGANN.

COLÁISTE ADAMHÁIN I LEITIR CEANAINN.

TÁ ÁPRO-ÓRDEACHT LE PÁGÁIL FA GCOLÁIRDE
REO AGUR BERÓ NA MIC LEIGÍNN ANN FA RTÍUÍRADH
NA N-OIRÍ ÍR OILTE FOGLUMTA TÁ ÓFUIL I
N-DON ÁIT.

LE REACHT MBHLAÐNA GNÓTUÍS MIC LÉIGÍNN
AN COLÁIRDE REO GO LEOR DUAIPEANNA RAN
IOL-FGOIL—DUAIPEANNA A B' FÍU £45 FA MBHLAÐ-
NA APÍ FEADH CHÍ MBHLAÐAN.

BUAÍP MIC LÉIGÍNN AN COLÁIRDE REO BUADÓ
GAEÁLIGE, BUADÓ SPÉISIGRE, LAROME AGUR
FHÍMEACHTAIP NA RÍOMHÓTHAR RIPI-MEADÓNAID.

SA GÉADÓ TSBATHAÍN DE MI MEADÓM AN
TSBATHAÍD 'CHUILE BLAÐAM BIONN RÍOMHÓTHAR
AP BUN AG LUCT AN COLÁIRDE AGUR NA GAEÁLIG
ÍR AIRDE A GÉOBHFAR MARÍC FA RÍOMHÓTHAR RÍN
BERÓ ÁIT LE PÁGÁIL I N-AIRGE ACU FA
SCOLÁIRDE.

TUÍTAIR DUAIPEAR APÍ LEIT DUN DUINE IR FEARR
A ÓFUIL EOLUR AIRGE APÍ GAEÁLIG.

LE GAC UILE USDÁIL A PÁGÁIL, RÍOMHÓTHAR
AG AN UACTARÁN.

TÁ 59,081 SIOPAI I NEÍRÍUNN
LE DÉANTUR GALLTA A ÓFÍL.

NI DIOLAMUÍD-NE AC.

EARRAÍDE RÍMEADÓ

— 1 NEÍRÍMINN. —

O STARÁIN & A COMH,

11 SIOPAI UACHTAÍC ÚI CONAILL,
1 MBALLE AT CLIAT.

TÁ TEAC ÓFTA A ÓFUIL COMPÓINT ANN AG

SEAMUS Ó LAIRÉ,

— ■ ■ ■ —

SRÁID DOMINIC IOCTAIR NA GALLTÍME.

"COÍG GACÁ BÍÓ & REAN GACÁ TÍGE" AIRGE.

Printed for the Publishers

By The Athlone Printing Works Co., Ltd. 51718.